YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

10 päivänä joulukuuta 2002 *

Asiassa C-362/01,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään K. Banks, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Irlanti, asiamiehenään D. J. O'Hagan, avustajinaan D. McGuinness, SC, ja D. R. Phelan, BL, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Irlanti ei ole noudattanut asianajajan ammatin pysyvän harjoittamisen helpottamisesta muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa ammatillinen pätevyys on hankittu, 16 päivänä helmikuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/5/EY (EYVL L 77, s. 36) mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut kyseisen direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä tai koska se ei ole ilmoittanut näistä toimenpiteistä komissiolle,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat J.-P. Puissochet (esittelevä tuomari), M. Wathelet ja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit D. A. O. Edward, A. La Pergola, P. Jann, F. Macken, N. Colneric, S. von Bahr ja J. N. Cunha Rodrigues,

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 17.9.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY 226 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 24.9.2001 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Irlanti ei ole noudattanut asianajajan ammatin pysyvän harjoittamisen helpottamisesta muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa

ammatillinen pätevyys on hankittu, 16 päivänä helmikuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/5/EY (EYVL L 77, s. 36) mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut kyseisen direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä tai koska se ei ole ilmoittanut näistä toimenpiteistä komissiolle.

2 Direktiivin 98/5/EY 16 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraava:

"Jäsenvaltioiden on annettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 14 päivänä maaliskuuta 2000. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä."

Oikeudenkäyntiä edeltävä menettely

3 Koska komissio ei ollut saanut Irlannilta mitään ilmoitusta toimenpiteistä, joilla direktiivi 98/5/EY olisi saatettu osaksi Irlannin oikeusjärjestystä, komissio kehotti 8.8.2000 päivätyllä virallisella huomautuksella EY 226 artiklan mukaisesti Irlannin hallitusta esittämään huomautuksensa kahden kuukauden määräajassa.

4 Irlannin hallitus vastasi tähän viralliseen huomautukseen 16.1.2001 päivätyllä kirjeellä, jonka komissio vastaanotti 17.1.2001 eli yli kolme kuukautta Irlannin hallitukselle asetetun kahden kuukauden määräajan päättymisen jälkeen. Irlannin hallitus ilmoitti, että direktiivin 98/5/EY täytäntöönpanemiseksi tarpeellisten lakien, lakien ja asetusten luonnokset olivat edelleen valmisteilla ja että nämä säännökset tulisivat periaatteessa voimaan vuoden 2001 alussa.

5 Komissio lähetti Irlannille 24.1.2001 perustellun lausunnon, jossa se kehotti tätä toteuttamaan kaikki direktiivin 98/5/EY noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa. Perustellun lausunnon 3 kohdassa komissio toteaa muun muassa, että "se ei ollut saanut Irlannin hallitukselta tähän päivään mennessä mitään virallista vastausta". Näin ollen komissio katsoi, että Irlanti ei ollut toteuttanut tai ilmoittanut yhtään täytäntöönpanotoimenpidettä ja että tämä toteamus oli hyväksyttävä peruste perustellun lausunnon lähettämiselle.

6 Irlannin hallitus vastasi perusteltuun lausuntoon 29.1.2001 päivätyllä kirjeellä, jossa se totesi, että se oli antanut komissiolle huomautuksensa, ja johon se liitti jäljennöksen 16.1.2001 päivätystä kirjeestään. Tässä toisessa vastauksessa ei ilmoitettu komissiolle mitään uusia seikkoja.

7 Komissio ei saanut tämän jälkeen mitään muuta ilmoitusta.

Tutkittavaksi ottaminen

8 Komissio väittää kanteessaan ensinnäkin, että Irlanti ei ole noudattanut velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut direktiivin 98/5/EY täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä tätä tarkoitusta varten asetetussa määräajassa. Komissio huomauttaa, ettei Irlanti kiistä sitä vastaan esitettyä väitettä.

9 Vastineessaan Irlannin hallitus toteaa kuitenkin, että sitä vastaan nostettu kanne on jätettävä tutkimatta, koska komissio ei ole noudattanut edellytyksiä perustellun lausunnon antamiseksi. Irlannin mukaan komissio on väittänyt perustel-

lussa lausunnossaan virheellisesti, ettei sen viralliseen huomautukseen olisi vastattu. Irlannin hallitus toteaa huomauttaneensa komissiolle tästä sääntöjenvastaisuudesta ja katsoo, että komission olisi sen sijasta, että se nosti yhteisöjen tuomioistuimessa kanteen, pitänyt ensin ottaa huomioon nämä huomautukset ja selvittää uudessa perustellussa lausunnossa ne syyt, joiden vuoksi se piti Irlannin viranomaisten vastausta riittämättömänä. Tämän arvioinnin tueksi Irlannin hallitus viittaa erityisesti yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-266/94, komissio vastaan Espanja, 11.7.1995 antamaan määräykseen (Kok. 1995, s. I-1975, 24—26 kohta), joka koski vastaavissa olosuhteissa nostettua kumoamiskannetta ja jossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että oikeudenkäyntiä edeltävä menettely ei ollut säännönmukainen, minkä vuoksi komission kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuivat.

10 Lisäksi Irlannin hallitus toteaa, että komissio myönsi kanteessaan, ettei oikeudenkäyntiä edeltävä menettely ollut säännönmukainen.

11 Komissio väittää vastauskirjelmässään ensinnäkin, ettei se ollut saanut Irlannin hallituksen huomautuksia ajoissa, sillä ne lähetettiin komissiolle vasta virallisessa huomautuksessa asetetun kahden kuukauden määräajan päätyttyä. Komissio oli mielestään oikeassa, kun se ei ottanut Irlannin hallituksen vastausta huomioon "vain sen vuoksi, että vastaus oli saapunut juuri ennen perustellun lausunnon lähettämistä".

12 Toiseksi komissio katsoo, että vaikka Irlannin hallituksen huomautukset olisikin esitetty ajoissa, niillä ei olisi voitu osoittaa, ettei jäsenyysvelvoitteita ole jätetty noudattamatta. Näin ollen komissio väittää, että perustellun lausunnon lähettäminen oli joka tapauksessa perusteltua, eikä sillä, että komissio ei ole ottanut huomioon kyseisiä huomautuksia, mitä se ei kiistä, voitaisi perustella Irlantia vastaan nostetun kanteen tutkimatta jättämistä.

13 Kolmanneksi komissio katsoo, että ne edellytykset, joiden nojalla yhteisöjen tuomioistuin jätti jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen tutkimatta edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Espanja antamassaan määräyksessä, eivät täyty esillä olevassa asiassa. Komission mukaan yhteisöjen tuomioistuin ei ole todennut, että jäsenvaltiota vastaan nostettu kanne on jätettävä tutkimatta, koska tämän jäsenvaltion esittämiä huomautuksia ei ole otettu huomioon, vaan se on todennut, että siinä nostettu kanne on jätettävä tutkimatta, koska on olemassa kansallisia säännöksiä, joilla kyseinen direktiivi pannaan täytäntöön osittain, ja koska Espanjan kuningaskunnan vastaus on saapunut komission virallisessa huomautuksessa asetetussa määräajassa. Nyt käsiteltävänä olevaan kanteeseen ei kuitenkaan liity näitä kahta seikkaa.

14 Aluksi on huomattava, että toisin kuin komissio väittää, vaikka sen perusteltua lausuntoa pidettäisiinkin lainmukaisena, tämän ei voitaisi katsoa korjaavan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn oikeudenkäyntiä edeltävään vaiheeseen liittyvää virhettä.

15 EY 226 artiklan mukaisessa menettelyssä on kaksi peräkkäistä vaihetta, toisin sanoen oikeudenkäyntiä edeltävä vaihe eli hallinnollinen vaihe ja yhteisöjen tuomioistuimessa käytävän oikeudenkäynnin vaihe.

16 Oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä pyritään antamaan jäsenvaltiolle tilaisuus täyttää yhteisön oikeuden mukaiset velvoitteensa tai puolustautua asianmukaisesti komission esittämiä väitteitä vastaan (asia 293/85, komissio v. Belgia, tuomio 2.2.1988, Kok. 1988, s. 305, 13 kohta; em. asia komissio v. Espanja, määräyksen 16 kohta ja asia C-1/00, komissio, v. Ranska, tuomio 13.12.2001, Kok. 2001, s. I-9989, 53 kohta).

17 Oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn virheettömyys on EY:n perustamissopimuksessa tavoiteltu olennainen tae, jotta yhtäältä kyseisen jäsenvaltion oikeuksia voidaan suojata ja jotta toisaalta oikeusriita, joka mahdollisesti tulee käsiteltäväksi oikeudenkäyntimenettelyssä, on selkeästi määritelty (em. asia komissio v. Ranska, tuomion 53 kohta).

18 Oikeudenkäyntiä edeltävällä menettelyllä on seuraavat kolme tavoitetta: sen mahdollistaminen, että jäsenvaltio voi lopettaa mahdollisen rikkomisen ja että se voi käyttää puolustautumisoikeuksiaan, sekä riidan kohteen rajaaminen, jos asia mahdollisesti saatetaan vireille yhteisöjen tuomioistuimessa.

19 Komission on osoitettu saaneen Irlannin hallituksen huomautukset seitsemän päivää ennen perustellun lausunnon lähettämistä Irlannin hallitukselle. Missään yhteisön säännöksessä ei säädetä sen määräajan noudattamatta jättämisestä, jonka komissio on asettanut viralliseen huomautukseen vastaamiselle, seuraamukseksi jäsenvaltion huomautusten tutkimatta jättämistä. Komission oli siis periaatteessa arvioitava näitä huomautuksia perustellussa lausunnossaan ennen niiden väitteiden täsmentämistä, jotka se aikoi esittää, sen sijaan, että se väitti virheellisesti, ettei se ollut saanut Irlannilta mitään virallista vastausta.

20 Komissio ei kuitenkaan ole saattanut jäsenvaltiota sellaiseen tilanteeseen, että se ei ole voinut lopettaa rikkomustaan, eikä ole vaarantanut sen puolustautumisoikeuksia; se, että komissio ei ole ottanut huomioon Irlannin huomautuksia, ei sitä paitsi ole vaikuttanut lainkaan oikeudenkäynnin kohteen rajaamiseen. Tämän tuomion 4 kohdasta ilmenee nimittäin, että Irlanti ilmoitti komission viralliseen huomautukseen antamassaan vastauksessa ainoastaan, että se aikoo toteuttaa tutkittavana olevat täytäntöönpanotoimenpiteet tulevaisuudessa.

21 Näin ollen huolimatta siitä, miten valitettavalta oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn kulku saattaakin vaikuttaa, perusteltuun lausuntoon ei voida katsoa sisältyvän sellaista olennaista virhettä, jonka johdosta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva komission kanne olisi jätettävä tutkimatta.

22 Edellä esitetyn perusteella komission kanne on otettava tutkittavaksi.

Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen

23 Koska asianajajan ammatin harjoittamisesta annettua direktiiviä 98/5/EY ei ollut pantu täytäntöön säädetyssä määräajassa, minkä Irlannin hallitus myöntää, komission kannetta on pidettävä perusteltuna.

24 Näin ollen on todettava, että Irlanti ei ole noudattanut direktiivin 98/5/EY mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole säädetyssä määräajassa antanut kyseisen direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

Oikeudenkäyntikulut

25 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Irlannin velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska Irlanti on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Irlanti ei ole noudattanut asianajajan ammatin pysyvän harjoittamisen helpottamisesta muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa ammatillinen pätevyys on hankittu, 16 päivänä helmikuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/5/EY mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole säädetyssä määräajassa antanut kyseisen direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.**

2) **Irlanti velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Rodríguez Iglesias Puissochet Wathelet

Timmermans Edward La Pergola

Jann Macken Colneric

von Bahr Cunha Rodrigues

Julistettiin Luxemburgissa 10 päivänä joulukuuta 2002.

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias

kirjaaja presidentti